

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาของปัญหาและปัญหา

การสอนเป็นงานที่ทำทลายความสามารถ และเป็นอาชีพระดับสูงมาตั้งแต่สมัยพุทธกาล ผู้ประกอบอาชีพครูต้องมีความผูกพันกับศิษย์ กับเด็กที่ยังมีสภาพจิตใจเหมือนผ้าขาวสะอาด สิ่งที่ครูมอบให้แก่ศิษย์ทั้งทางตรงโดยการสอน และทางอ้อมโดยการประพฤติตนเป็นตัวอย่าง จะฝังลึกลงไปในชีวิตจิตใจของเด็กนานเท่านาน และเด็กเหล่านี้คืออนาคตของประเทศ (วิเชียร ประยูรชาติ และคณะ , 2544 : 1) ซึ่งอาชีพครูถือเป็นอาชีพที่มีความสำคัญต่อสังคมเป็นอย่างมาก

ดั่งพระราชโองการของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี (2526 อ้างถึงใน ยนต์ ชุ่มจิต , 2541 : 45) ที่กล่าวถึงความสำคัญของครูว่า “ อาชีพครูถือว่าสำคัญยิ่ง เพราะครูมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาประเทศชาติให้เจริญมั่นคง และก่อนที่จะพัฒนาบ้านเมืองให้เจริญก้าวหน้าขึ้น จะต้องพัฒนาคนซึ่งได้แก่เยาวชนของชาติเสียก่อน เพื่อให้เยาวชนเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณค่าสมบูรณ์ทุกด้าน จึงสามารถช่วยกันสร้างความเจริญให้แก่ชาติต่อไปได้ ... ” และ รุ่ง แก้วแดง (2543 : 134) กล่าวว่า “ ครูมีบทบาทและความสำคัญอย่างยิ่งในฐานะผู้ให้การศึกษาของชาติ ครูคือผู้กำหนดอนาคตของคนในชาติ ชาติใดก็ตามที่ได้ครูเป็นคนที่มีความรู้ เป็นคนเก่ง เป็นคนเสียสละ ตั้งใจทำงานเพื่อประโยชน์ของนักเรียน ชาตินั้นจะได้พลเมืองที่เก่งและฉลาด มีศักยภาพและมีความสามารถที่จะแข่งขันกับทุกประเทศในโลกได้ ” นอกจากนี้ คณะการศึกษา “ การศึกษาไทยในยุคโลกาภิวัตน์ ” (2539 : 131) ได้กล่าวไว้ว่า “ ในต่างประเทศหลายประเทศที่ใส่ใจเรื่องครูอย่างจริงจังนั้น มีคำพูดที่ติดปากอยู่คำหนึ่งว่า ครู คือมันสมองที่ดีที่สุดของประเทศ ”

จะเห็นได้ว่า ครูเป็นบุคคลที่มีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนาเยาวชนของชาติ ชุมชน สังคม และประเทศจะก้าวหน้ามากขึ้นเพียงใด ย่อมขึ้นอยู่กับคุณภาพและวิธีการที่บุคคลได้รับจากการศึกษา เท่าที่ผ่านมามีครูบางคนมีพฤติกรรมที่เบี่ยงเบนไม่เหมาะสมกับที่สังคมยกย่องว่าเป็นปูชนียบุคคล ซึ่งเป็นพฤติกรรมบ่งชี้ว่าครูขาดจรรยาบรรณของความเป็นครู ดังที่ปรากฏเป็นข่าวทางสื่อมวลชนอยู่เนือง ๆ เช่น ครูข่มขืนเด็ก ครูลงโทษเด็กด้วยวิธีวิปริตและรุนแรงกับนักเรียน ปัญหาชู้สาว เป็นต้น (วรรณมา มณีโชติ , 2541 : 1) ดังนั้นจึงทำให้เกิดความคิดที่จะศึกษาจรรยาบรรณครูในปัจจุบันว่าเป็นอย่างไร

กระแสโลกาภิวัตน์ซึ่งเกิดจากความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีสารสนเทศ เป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่ผลักดันทำให้โลกอยู่ในภาวะไร้พรมแดนเกิดค่านิยมสากล การพัฒนามุ่งเน้นด้านวัตถุ ละเลยมิติความเป็นมนุษย์ คนในสังคมต่างต้องการแสวงหาสิ่งอำนวยความสะดวกมาเป็นของตนให้มากที่สุด จึงส่งผลต่อพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ ก่อให้เกิดความไม่สมดุลในการพัฒนา (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ , ม.ป.ป. : ข) แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2540 – 2544) จึงให้ความสำคัญในการพัฒนา “ คน ” และ “ คุณภาพของคน ” โดยเห็นว่า “ คนเป็นทั้งเหตุปัจจัยและผลลัพธ์ที่สำคัญที่สุดของการพัฒนาประเทศ ” (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ , ม.ป.ป. : บทนำ) ทำนองเดียวกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2540 – 2544) ที่เน้น “ คน ” เป็นศูนย์กลางในการพัฒนา

การศึกษาเป็นเครื่องมือในการพัฒนาคน อันเป็นเป้าหมายและมรรควิธีไปสู่การพัฒนาประเทศ ผู้ที่มีบทบาทสำคัญที่สุดในวงการศึกษาคือ ครู ซึ่งทำหน้าที่อบรมสั่งสอน ให้เยาวชนเป็นคนดีและเก่ง อันเป็นหน้าที่โดยตรง (เฉลียว บุรีภักดี และคณะ , 2520 : 1) เพราะคนมีความรู้ที่เป็นคนดีเท่านั้นที่จะช่วยให้สังคมเจริญและสงบสุข ด้วยเหตุนี้ความประพฤติตามจรรยาบรรณครูของครู จึงมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง (รัตนา ตุงคสวัสดิ์ , 2522 : 23 – 28 อ้างถึงใน ไพฑูรย์ สีนลารัตน์ และประนอม รอดคำดี , 2534 : 217)

ปัจจุบันคุรุสภาในฐานะองค์กรวิชาชีพครู ซึ่งจัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติครูให้มีหน้าที่ควบคุมดูแลและสอดส่องจรรยา มรรยาทครู ได้มีการปรับปรุงระเบียบคุรุสภาว่าด้วยจรรยาบรรณครู และวินัยตามระเบียบประเพณีครู พ.ศ. 2526 จึงได้ใช้ระเบียบคุรุสภาว่าด้วยจรรยาบรรณครู พุทธศักราช 2539 แทน ซึ่งประกาศใช้เมื่อวันที่ 7 พฤษภาคม 2539 เป็นต้นไป (สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา , 2539 : 16) นอกจากนี้คณะอนุกรรมการร่างจรรยาครู ซึ่งคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติแต่งตั้งเมื่อวันที่ 21 มกราคม พ.ศ. 2523 ยังได้สรุปจรรยาครูออกเป็น 4 หมวดเพื่อให้ครูได้นำไปปฏิบัติได้ทั่วถึง

การกำหนดจรรยาบรรณครูถือเป็นมาตรการหนึ่งที่ใช้ควบคุมความประพฤติของผู้ประกอบวิชาชีพครู อนึ่งจรรยาบรรณไม่ใช่ข้อบังคับและไม่ใช่กฎหมาย แต่จรรยาบรรณเป็นแนวทางหรือกรอบแห่งการดำเนินชีวิตในวิชาชีพที่ผู้นั้นพึงยึดถือปฏิบัติอย่างเคร่งครัด เพราะจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพทุกสาขามีจุดประสงค์ร่วมกัน คือ มุ่งความเจริญ ความมั่นคงของผู้ปฏิบัติงาน และความเจริญก้าวหน้าของวิชาชีพนั้น ๆ ดังนั้นผู้ที่ยึดถือปฏิบัติตามจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพของตนอย่างเคร่งครัดและสม่ำเสมอ นอกจากนำความเจริญก้าวหน้า และมีความมั่นคงในการประกอบวิชาชีพแล้ว ยังช่วยยกระดับวิชาชีพของตนให้มีเกียรติและศักดิ์ศรี เป็นที่ยอมรับของบุคคลในทุกระดับชั้น

(พิชัย ไชยสงคราม , 2542 : 125) ดังนั้น จรรยาบรรณครู จึงเป็นข้อกำหนดที่ครูพึงยึดหลักประพฤติปฏิบัติให้ถูกต้องตามค่านิยมของสังคม ซึ่งจะส่งผลให้สังคมมีระเบียบวินัย และเกิดความผาสุก ทั้งยังรักษาไว้ซึ่งเกียรติ และศักดิ์ศรีของครูเอง รวมทั้งสถาบันวิชาชีพครู (ยนต์ ชุ่มจิต , 2534 : 199 – 200) แต่ในวงการครูที่สังคมยกย่อง และคาดหวังในความเป็นผู้มีคุณภาพประพฤติดีดีงามนั้น ก็ยังมีครูที่มีพฤติกรรมไม่เหมาะสมอยู่เป็นจำนวนมาก จากสถิติข้าราชการครูที่กระทำผิดวินัย ประจำปีงบประมาณ 2539 ในส่วนมาตรฐานวินัยสำนักเสริมสร้างจรรยาบรรณและวินัยครู (2540 : 3) ได้ดำเนินการทางวินัยข้าราชการครู จำนวน 486 ราย โดยจำแนกตามการลงโทษปรากฏว่า ข้าราชการครูถูกลงโทษไล่ออก 61 ราย ปลดออก 22 ราย ให้ออก 7 ราย ลดขั้นเงินเดือน 50 ราย ตัดเงินเดือน 106 ราย และภาคทัณฑ์ 78 ราย หากจำแนกตามลักษณะความผิดพบว่า ข้าราชการครูละทิ้งหน้าที่ราชการมากที่สุด ร้อยละ 16.26 ฐูสาวอนาจาร ร้อยละ 15.85 และกระทำผิดด้านการเงิน ร้อยละ 15.08 นอกจากนี้ยังมีปัญหาเกี่ยวกับความผิดทางเพศที่ครูกระทำต่อศิษย์ เสพสุรา การพนัน ผิดอาญา ผิดระเบียบ และกรณีอื่น ๆ เช่น ความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ปัญหาหนี้สิน การเล่นแชร์ และการเกี่ยวข้องกับสลากกินรวบ เป็นต้น ดังที่พรศรี พานิชวงศ์ (2536 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการปฏิบัติตามจรรยาบรรณของครูประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ตามการรับรู้ของตนเองพบว่า พฤติกรรมที่ครูรับรู้ว่าได้ปฏิบัติตามจรรยาบรรณในระดับมากที่สุด 2 อันดับแรก คือ การเล่นแชร์และการเกี่ยวข้องกับสลากกินรวบ

จากปัญหาที่กล่าวมาข้างต้น แสดงให้เห็นว่าครูบางคนมีคุณลักษณะและพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม ขาดจรรยาบรรณของความเป็นครู ซึ่งจะส่งผลกระทบต่ออาชีพครู โดยทำให้อาชีพครูได้รับความศรัทธาและการยกย่องจากประชาชน หรือแม้แต่ครูเองก็มีความศรัทธาในอาชีพครูอยู่ในระดับต่ำ จริยธรรม ความเป็นปฐนียบุคคลและภาพพจน์ของครูเสื่อมถอยลง (สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา , 2523 : 9) และเมื่อครูมีพฤติกรรมไม่เหมาะสมก็จะทำให้คุณภาพในการจัดการเรียนการสอนอยู่ในระดับต่ำไปด้วย ส่งผลกระทบต่อถึงนักเรียนที่กลายเป็นบุคคลที่ไม่มีคุณภาพอันเกิดจากการขาดจรรยาบรรณของครูนั่นเอง ทำให้ในปัจจุบันได้มีการศึกษาพฤติกรรมจรรยาบรรณของครูเพิ่มขึ้น เนื่องจากบุคคลเริ่มตระหนักถึงปัญหาที่ครูขาดจรรยาบรรณ ซึ่งก่อให้เกิดปัญหาตามมาอย่างต่อเนื่องทำให้ภาพพจน์ที่มีต่ออาชีพครูของคนในสังคมเปลี่ยนแปลงไป การศึกษาจรรยาบรรณครูจะช่วยให้บุคคลได้เรียนรู้โดยตรงว่า ครูอยู่ในระเบียบ มีความรับผิดชอบต่ออาชีพครูหรือไม่ สามารถรับรู้ถึงปัญหาอันเกิดจากการขาดจรรยาบรรณในข้อต่าง ๆ ของครู ซึ่งผลที่ได้จะสามารถนำมาแก้ปัญหาและพัฒนาเพื่อส่งเสริมให้ครูมีจิตสำนึกในหน้าที่มากขึ้น

ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาพฤติกรรมจรรยาบรรณของข้าราชการครู เพื่อที่จะได้นำผลการวิจัยไปใช้ในการวางแผน ปรับปรุงให้ครูมีพฤติกรรมตามจรรยาบรรณครูให้เหมาะสม มีประสิทธิภาพและตระหนักในบทบาทหน้าที่ในการปฏิบัติตามจรรยาบรรณครู ตลอดจนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพครู จะได้นำผลไปพัฒนาบุคลากรให้มีมาตรฐาน อันจะส่งผลให้ครูมีความพร้อมในการสร้างเยาวชนของชาติให้เป็นบุคคลที่มีคุณภาพเพื่อจะได้พัฒนาประเทศชาติได้ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้มีจุดประสงค์ คือ

1. เพื่อค้นหาองค์ประกอบของจรรยาบรรณครู
2. เพื่อศึกษาระดับจรรยาบรรณของข้าราชการครูใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้
3. เพื่อศึกษาความแตกต่างของจรรยาบรรณของข้าราชการครู ระหว่าง เพศ อายุ ระดับสถานศึกษา ตำแหน่ง และประสบการณ์ในการทำงาน

สมมติฐานของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีสมมติฐาน ดังนี้

จรรยาบรรณของข้าราชการครูที่มีเพศต่างกัน อายุต่างกัน ระดับสถานศึกษาต่างกัน ตำแหน่งต่างกัน ประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน มีความแตกต่างกัน

ประโยชน์ที่จะได้รับจากการวิจัย

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้มีประโยชน์ คือ

1. ด้านความรู้
 - 1.1 ทราบจรรยาบรรณของข้าราชการครูใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้
 - 1.2 ทราบความแตกต่างของจรรยาบรรณของข้าราชการครูใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ตามตัวแปร เพศ อายุ ระดับสถานศึกษา ตำแหน่ง และประสบการณ์ในการทำงาน

2. ด้านการนำไปใช้

2.1 ครูได้รับรู้และสำรวจตนเองเกี่ยวกับการกระทำที่แสดงถึงความเป็นผู้มีจรรยาบรรณของตนเอง อีกทั้งสามารถนำผลการวิจัยไปเป็นแนวทางในการปรับปรุงพฤติกรรมทางด้านจรรยาบรรณให้เหมาะสมต่อไป

2.2 เป็นแนวทางให้ผู้บริหาร โรงเรียนพิจารณาส่งเสริมการปฏิบัติตนของครูให้ เป็นไปตามจรรยาบรรณอย่างดีที่สุด

2.3 ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา สามารถนำผลที่ได้จากการวิจัยไปเป็นแนวทางในการวางแผน จัดหลักสูตรอบรมและปรับปรุงโครงการอบรมเพื่อส่งเสริมให้ครูตระหนัก และ ปฏิบัติตามจรรยาบรรณครูให้เหมาะสม หรือเพื่อวัตถุประสงค์อื่น เช่น การคัดเลือกครูดีเด่น เป็นต้น

2.4 เป็นประโยชน์ต่อครูสภาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพครูในการปรับปรุงและส่งเสริมมาตรฐานวิชาชีพครูให้มีมาตรฐานยิ่งขึ้น

2.5 ใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาเครื่องมือวัดจรรยาบรรณครูรูปแบบอื่น ๆ ได้ต่อไป

ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาจรรยาบรรณครูที่สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษายะลา ปัตตานี นราธิวาส โดยมีขอบเขตของการวิจัย ดังนี้

1. ประชากร คือ ครูที่สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ได้แก่ ยะลา ปัตตานี นราธิวาส โดยเป็นโรงเรียนของรัฐบาล ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2548 มีจำนวนครู รวม 12,778 คน

2. ตัวแปรที่ศึกษา

2.1 ตัวแปรอิสระ (Independent Variables) ได้แก่ ลักษณะครู ซึ่งแบ่งเป็นตัวแปรที่ศึกษา ดังนี้

2.1.1 เพศ

2.1.1.1 ชาย

2.1.1.2 หญิง

2.1.2 อายุ

2.1.2.1 22 – 40 ปี

2.1.2.2 41 – 60 ปี

2.1.3 ระดับสถานศึกษา

2.1.3.1 ประถมศึกษา

2.1.3.2 มัธยมศึกษา

2.1.4 ตำแหน่ง

2.1.4.1 สายบริหาร

2.1.4.2 สายผู้สอน

2.1.5 ประสบการณ์ในการทำงาน

2.1.5.1 1 – 5 ปี

2.1.5.2 6 – 10 ปี

2.1.5.3 11 – 15 ปี

2.1.5.4 16 – 20 ปี

2.1.5.5 21 ปีขึ้นไป

2.2 ตัวแปรตาม (Dependent Variables) ได้แก่ จรรยาบรรณครู 14 ด้าน ได้แก่

2.2.1 รักและเมตตาศิษย์

2.2.2 สร้างเสริมความรู้ทักษะและนิสัยที่ถูกต้องให้เกิดแก่ศิษย์

2.2.3 ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ศิษย์

2.2.4 มีความเป็นมิตรต่อศิษย์

2.2.5 ประพฤติตนอยู่ในความซื่อสัตย์สุจริต

2.2.6 มีการพัฒนาตนเองอยู่เสมอ

2.2.7 รักและศรัทธาในวิชาชีพครู

2.2.8 พึงช่วยเหลือเกื้อกูลครู และชุมชน

2.2.9 ปฏิบัติตนในการอนุรักษ์วัฒนธรรมไทย

2.2.10 อุทิศเวลาของตนให้แก่สถานศึกษา

2.2.11 รักษาชื่อเสียงมิให้จกนเป็นผู้ประพฤติชั่ว

2.2.12 รักษาความลับของศิษย์ ผู้ร่วมงาน และสถานศึกษา

2.2.13 รู้จักมัธยัสถ์และพยายามสร้างฐานะของตนเอง

2.2.14 ไม่บิดเบือนเนื้อหาสาระทางวิชาการ

นียมศัพท์เฉพาะ

1. จรรยาบรรณครู หมายถึง ข้อกำหนดที่มีไว้เพื่อให้ผู้ที่ประกอบวิชาชีพครูได้ยึดถือปฏิบัติในการทำกิจกรรมที่ถูกต้องและเหมาะสม โดยครอบคลุมทั้ง 14 ข้อ ได้แก่ รักและเมตตา ศิษย์ สร้างเสริมความรู้ทักษะและนิสัยที่ถูกต้องให้เกิดแก่ศิษย์ ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ศิษย์ ไม่กระทำตนเป็นปฏิปักษ์ต่อศิษย์ ไม่แสวงหาประโยชน์จากศิษย์ มีการพัฒนาตนเอง รักและศรัทธาในวิชาชีพครู พึงช่วยเหลือเกื้อกูลครู และชุมชน พึงปฏิบัติตนในการอนุรักษ์วัฒนธรรมไทย อุทิศเวลาของตนให้แก่สถานศึกษา รักษาชื่อเสียงมิให้ขึ้นชื่อว่าเป็นผู้ประพฤติชั่ว รักษาความลับของศิษย์ ผู้ร่วมงาน และสถานศึกษา รู้จักมีธรรมาภิบาลและพยายามสร้างฐานะของตนเอง และไม่บิดเบือนเนื้อหาสาระทางวิชาการ
2. รักและเมตตา ศิษย์ หมายถึง การตอบสนองความต้องการ ความถนัด ความสนใจของศิษย์อย่างจริงใจ รวมถึงการเคารพ การยอมรับ การเห็นอกเห็นใจต่อความเป็นอยู่ของศิษย์ เป็นผลที่นำไปสู่การพัฒนารอบด้านอย่างเท่าเทียมกัน
3. สร้างเสริมความรู้ทักษะและนิสัยที่ถูกต้องให้เกิดแก่ศิษย์ หมายถึง การดำเนินงานตั้งแต่การเลือกกำหนดกิจกรรมการเรียนรู้ที่มุ่งผลต่อการพัฒนาในตัวศิษย์อย่างแท้จริง จัดให้ศิษย์มีความรับผิดชอบ เป็นเจ้าของการเรียนรู้ ตลอดจนการประเมินผลร่วมกับศิษย์ จากผลการเรียนและการเพิ่มพูนการเรียนรู้ภายหลังบทเรียนต่าง ๆ เพื่อให้ศิษย์ทุกคนพัฒนาได้อย่างเต็มศักยภาพของแต่ละคนต่อไป
4. ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ศิษย์ หมายถึง การแสดงออกอย่างสม่ำเสมอของครูที่ศิษย์สามารถรับรู้ได้เอง และเป็นการแสดงที่เป็นไปตามมาตรฐานแห่งพฤติกรรมระดับสูงตามค่านิยม คุณธรรมและวัฒนธรรมอันดีงาม
5. มีความเป็นมิตรต่อศิษย์ หมายถึง การตอบสนองโดยไม่ทำสิ่งที่เป็นผลทางลบ หรือทางไม่ดีต่อศิษย์ ถ้าการลงโทษหรือให้รางวัลแล้วทำให้พฤติกรรมที่ลดลงหรือเป็นการเพิ่มพฤติกรรมที่ไม่พึงปรารถนา ก็ควรละเว้นเสีย
6. ประพฤติตนอยู่ในความซื่อสัตย์สุจริต หมายถึง การไม่กระทำการใด ๆ ที่จะได้มาซึ่งผลตอบแทนเกินสิทธิที่พึงได้จากการปฏิบัติหน้าที่ในความรับผิดชอบตามปกติ
7. มีการพัฒนาตนเองอยู่เสมอ หมายถึง การใฝ่รู้ ศึกษา ค้นคว้า ริเริ่มสร้างสรรค์ความรู้ใหม่ให้ทันสมัย ทันเหตุการณ์ และทันต่อการเปลี่ยนแปลงทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมืองและเทคโนโลยี สามารถพัฒนาบุคลิกภาพและวิสัยทัศน์

8. รักและศรัทธาในวิชาชีพครู หมายถึง การแสดงออกด้วยการชื่นชมและเชื่อมั่นในอาชีพครู ด้วยตระหนักว่าอาชีพนี้เป็นอาชีพที่มีเกียรติ มีความสำคัญและจำเป็นต่อสังคม ครูพึงปฏิบัติตนด้วยความเต็มใจ และภูมิใจ รวมทั้งปกป้องเกียรติภูมิของอาชีพครูเข้าร่วมกิจกรรมและสนับสนุนองค์กรวิชาชีพครู
9. พึงช่วยเหลือเกื้อกูลครู และชุมชน หมายถึง การให้ความร่วมมือ แนะนำ ปรึกษา ช่วยเหลือแก่เพื่อนครู ทั้งเรื่องส่วนตัว ครอบครัว และการงานตามโอกาสอย่างเหมาะสม รวมทั้งเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชน โดยการให้คำปรึกษา แนะนำแนวทางวิธีการปฏิบัติตน ปฏิบัติงาน เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนในชุมชน
10. ปฏิบัติตนในการอนุรักษ์วัฒนธรรมไทย หมายถึง การริเริ่มดำเนินกิจกรรมสนับสนุน ส่งเสริมภูมิปัญญาและวัฒนธรรมไทย โดยรวบรวมข้อมูล ศึกษาวิเคราะห์ เลือกรสรปฏิบัติตนและเผยแพร่ศิลปะ ประเพณี ดนตรี กีฬา การละเล่น อาหาร เครื่องแต่งกาย ฯลฯ เพื่อใช้ในการเรียนการสอน การดำรงชีวิตและสังคม
11. อุทิศเวลาของตนให้แก่สถานศึกษา หมายถึง การปฏิบัติงานของตนด้วยความเอาใจใส่ ไม่ต้องมีใครบังคับ ใช้ความสามารถเต็มที่ เต็มใจที่จะช่วยงานของสถานศึกษา ไม่ละเลยทอดทิ้งหรือหลีกเลี่ยงจนกว่างานจะสำเร็จ
12. รักษาชื่อเสียงมิให้ขึ้นชื่อว่าเป็นผู้ประพฤติชั่ว หมายถึง การไม่ทำการใดๆ ที่ทำให้เห็นว่าเป็นสิ่งไม่ดีทั้งต่อตนเองและสังคม
13. รักษาความลับของศิษย์ ผู้ร่วมงาน และสถานศึกษา หมายถึง ไม่เปิดเผยความลับใด ๆ อันอาจทำให้เกิดความเสียหาย หรืออับอายโดยไม่จำเป็นต่อศิษย์ เพื่อนครู และสถานศึกษา
14. รู้จักมัธยัสถ์และพยายามสร้างฐานะของตนเอง หมายถึง รู้จักความพอเหมาะพอดีในการใช้จ่ายทรัพย์สินเพื่อการบริโภคหรืออุปโภคให้เหมาะสม ต้องรู้จักกำลังทรัพย์สินและสามารถจัดสรรรายได้ ใช้จ่ายให้เหมาะสมกับความสามารถในการหาทรัพย์สินของตน
15. ไม่บิดเบือนเนื้อหาสาระทางวิชาการ หมายถึง ถ่ายทอดวิชาการต่าง ๆ ให้แก่ศิษย์ของตนอย่างถูกต้อง ให้ศิษย์เกิดความเข้าใจในเนื้อหาวิชาอย่างถูกต้อง สอนวิชาใดจะต้องถ่ายทอดวิชานั้น ๆ จนหมดสิ้น ไม่ปิดบังเพราะเกรงว่าศิษย์จะรู้เท่าทัน
16. ครู หมายถึง ข้าราชการครูที่สอนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ได้แก่ ยะลา ปัตตานี นราธิวาส
17. อายุ หมายถึง อายุจริงนับตามปีปฏิทินของข้าราชการครู ใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้

18. สถานศึกษาระดับประถมศึกษา หมายถึง โรงเรียนที่ทำการสอนในระดับอนุบาล จนถึงระดับประถมศึกษาปีที่ 6 และโรงเรียนขยายโอกาส ซึ่งจะมีถึงระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษายะลา ปัตตานี นราธิวาส ที่เป็นโรงเรียนของรัฐ

19. สถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา หมายถึง โรงเรียนที่ทำการสอนในระดับมัธยมศึกษา ปีที่ 1 จนถึงมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษายะลา ปัตตานี นราธิวาส ที่เป็นโรงเรียนของรัฐ

20. ตำแหน่ง หมายถึง ตำแหน่งที่ดำรงอยู่ในขณะปฏิบัติหน้าที่ครู 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ แบ่งเป็น 2 สาย คือ สายบริหาร และสายผู้สอน

21. สายบริหาร หมายถึง ผู้อำนวยการโรงเรียน อาจารย์ใหญ่ ครูใหญ่ หรือผู้รักษาการในตำแหน่ง และ ผู้ช่วยผู้อำนวยการโรงเรียน ผู้ช่วยอาจารย์ใหญ่ ผู้ช่วยครูใหญ่ หรือรักษาการในตำแหน่ง ดังกล่าว

22. สายผู้สอน หมายถึง ผู้ปฏิบัติการสอนรายวิชาต่างๆ ในโรงเรียน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ที่ไม่ดำรงตำแหน่งสายบริหาร

23. ประสบการณ์ในการทำงาน หมายถึง ระยะเวลาตั้งแต่เริ่มบรรจุเข้ารับราชการครูจนถึงวันที่ตอบแบบวัด